

Minuchin V.V., Mozgova Yu.A., Gabysheva L.S., Mishina M.M., Dubovik O.S., Kuzmenko A.N., Mishin Yu.M., Minuchina D.V.

EFFECT OF COMBINED THERAPY ON INDICATOR ENZYMES ACTIVITY IN EXPERIMENTAL GENERALIZED ENTEROCOCCUS INFECTION

Summary. As a result of the research it was found that in serum of infected mice was observed a statistically significant increase in total activity of lactate dehydrogenase (at 41 %), in the heart - raise of its isoform at 84 % together with a significant increase in creatine phosphokinase (at 198 %), aspartate aminotransferase (at 95 %), alanine aminotransferase (at 195 %) and raise of liver indicator enzymes activity: aspartate aminotransferase (at 61 %), alanine aminotransferase (at 94 %), alkaline phosphatase (at 225 %) and γ -glutamyltranspeptidase (at 73 %) in comparison with controls. Determining of combined therapy effectiveness on the activity of indicator enzymes in the body of infected mice found that in serum a decrease in total lactate dehydrogenase activity up the level of control indexes was observed under influence of combinations of drugs such as Amoxiclav + Cefepim + Polyoxidonium, Amoxiclav + Cefepim + Timalin and Amoxiclav + Ciprofloxacin + Polyoxidonium. Regarding the activity of heart isoforms of lactate dehydrogenase and alkaline phosphatase, only the combination of Amoxiclav + Cefepim + Polyoxidonium resulted in changes up to the level of control values. The activity of aspartate aminotransferase and γ -glutamyltranspeptidase in serum of infected mice tended to decrease under Amoxiclav + Cefepim + Polyoxidonium, Amoxiclav + Cefepim + Timalin and Amoxiclav + Ciprofloxacin + Polyoxidonium. Reduced activity of alanine aminotransferase up to the control indexes was observed under treatment with Amoxiclav + Cefepim + Polyoxidonium and Amoxiclav + Cefepim + Timalin. In the liver of infected mice aspartate aminotransferase activity decreased under all investigated combinations of drugs, while alanine aminotransferase - only by using Amoxiclav + Cefepim + Polyoxidonium. The same dynamics was detected for cardiac creatinephosphokinase activity. So, treatment of generalized enterococcus infection with combinations of Amoxiclav + Cefepim + Polyoxidonium and Amoxiclav + Cefepim + Timalin led to normalization of indicator enzymes activity.

Key words: indicator enzymes, experimental study, enterococcus.

Стаття надійшла до редакції 30.10.2013р.

Мінухін Валерій Володимирович - завідувач кафедри мікробіології, вірусології та імунології Харківського національного медичного університету, доктор медичних наук, професор; +38 057 340-57-50, +38 067 715-60-35; v.minukhin@mail.ru

Мозгова Юлія Анатоліївна - доцент кафедри мікробіології, вірусології та імунології Харківського національного медичного університету, кандидат медичних наук; +38 0572 67-30-04; +38 093 948-82-07; yumozgova1980@mail.ru

Габишева Людмила Степанівна - доцент кафедри мікробіології, вірусології та імунології Харківського національного медичного університету, кандидат медичних наук, доцент; +38 057 337-59-15, +38 050 902-54-74

Мішина Марина Митрофанівна - професор кафедри мікробіології, вірусології та імунології Харківського національного медичного університету; +38 057 707-72-90, +38 050 608-21-17; mishina1969@mail.ru

Дубовик Олена Сергіївна - старший лаборант кафедри мікробіології, вірусології та імунології Харківського національного медичного університету; +38 057 364-09-60, +38 067 796-09-45; e.dubovik@mail.ru

Кузьменко Андрій Миколайович - доцент кафедри мікробіології, вірусології та імунології Харківського національного медичного університету, кандидат медичних наук; +38 057 701-02-67, +38 050 364-27-08; escomed@org.ua.

Мішин Юрій Михайлович - студент 3-го курсу III медичного факультету Харківського національного медичного університету; +38 057 707-72-90

Мінухіна Діана Валеріївна - студентка 6-го курсу I медичного факультету Харківського національного медичного університету; +38 057 340-57-50

© Лаврик Г.С., Тимчук І.В., Корнійчук О.П., Костюк Л.П.

УДК: 576.22/.24:618.15]:576.88

Лаврик Г.С., Тимчук І.В., Корнійчук О.П., Костюк Л.П.

Львівський національний медичний університет ім. Данила Галицького (вул. Пекарська, 69, м. Львів, Україна, 79010)

АНТАГОНІСТИЧНІ ВЛАСТИВОСТІ ЛАКТОБАКТЕРІЙ, ВИДІЛЕНИХ З ВАГІНИ, ВІДНОСНО УМОВНО-ПАТОГЕННІЙ МІКРОФЛОРИ

Резюме. Встановлено, що пробіотичні препарати, які містять *L.plantarum* P17630 мають виражену антагоністичну активність відносно грибів роду *Candida*, виділених від практично-здорових жінок, а від хворих з кандидозним вульвовагінозом більш, як вдвічі знижено антагоністичну активність. Для препаратів, що містять *L.acidophilus* KS 400 абсолютні величини зон затримки росту є значно нижчими за показники встановлені для грибів. Антагоністична активність клінічних ізолятів лактобактерій відносно грибів роду *Candida* є практично відсутньою. Найвищу антагоністичну активність проявляють штами пробіотичних лактобактерій *L. plantarum* P17630, *L. acidophilus* KS 400 і *L. plantarum* 8P-A3 щодо музейних *E.coli* ATCC 25922 та *P.aeruginosa* ATCC 27853 (F-51). Зони затримки росту клінічних ізолятів умовно-патогенних бактерій *E.coli* та *P.aeruginosa* були дещо нижчі у порівнянні з музейними.

Ключові слова: лактобактерії, гриби роду *Candida*, умовно-патогенні мікроорганізми, антагонізм.

Вступ

Нормоценоз жіночої сечостатевої системи - це стан мікробіоценозу, що характеризується абсолютним домінуванням лактобактерій та низьким титром умовно-

патогенних мікроорганізмів, який має важливе значення для здоров'я жінки [Подгорский и др., 2006]. Від загальної кількості вагінальної мікрофлори 97% зай-

має група лактобактерій, яка отримала назву Doderlein [Коршунов і др., 1999], їхня концентрація у вагінальному секреті здорових жінок сягає до 10^9 КОЕ/мл [Янковський, 2005]. Серед них найчастіше виділяють види: *L. acidophilus*, *L. fermentum*, *L. casei*, *L. plantarum*, *L. brevis*, *L. jensenii* [Коршунов, 2009].

Лактобактерії володіють широким спектром антагоністичної активності і є важливою ланкою в захисті репродуктивного тракту жінки від різних інфекцій. Вони стають бар'єром для автохтонних мікроорганізмів, попереджаючи їхню адгезію до епітеліальних клітин і продукують різні речовини з бактерицидною і фунгіцидною дією. Антагоністичні властивості лактобактерій відіграють істотну роль у попередженні генітальних інфекцій. Серед них основними є органічні кислоти, які знижують рН вагінального секрету, перекис водню, бактеріоциноподібні субстанції і біосурфактанти [Черкасов, 2006]. Бактеріоцини лактобацил вирізняються широким спектром дії та інгібують ріст численних видів умовно-патогенних грам-позитивних мікроорганізмів, тим самим, забезпечуючи високі колонізаційні властивості і їхню важливу регулюючу функцію у підтримці фізіологічного мікробного балансу у біоценозах [Широбоков та ін., 2009].

Біологічне різноманіття мікробного пейзажу сечової системи може порушуватись у відповідь на зміни місцевого і загального імунітету, на дію несприятливих зовнішніх факторів, після хіміотерапевтичних заходів, при інфекційних та соматичних захворюваннях [Подгорський і др., 2006]. Відомо, що про зміни мікробіоценозу свідчить проліферація умовно-патогенних мікроорганізмів. Заселення ними певних біотопів не є фізіологічними, що призводить в свою чергу до зниження кількості лактобактерій та інших представників мікрофлори піхви та навіть до повного їх зникнення [Геник, 2004; Fowler, 2007].

Серед опортуністичних інфекцій кандидозні вульвовагініти є найпоширенішим захворюванням сечогенітальної сфери в усьому світі, займаючи з усіх інфекцій піхви друге місце після бактеріального вагінозу. Особливістю даної інфекції є тривалий перебіг, рецидивування, можливість поширення на інші органи і системи з розвитком генералізованих форм, висока резистентність збудників до антимікотичних препаратів, труднощі лікування вагітних і новонароджених [Подгорський і др., 2006].

Метою нашого дослідження було вивчення антагоністичних властивостей лактобактерій відносно умовно-патогенних бактерій та грибів роду *Candida*, виділених з вагіни від практично здорових жінок та з проявами вульвовагінального кандидозу.

Матеріали та методи

Для виділення штамів лактобактерій та грибів, матеріал з вагіни засівали у напіврідке тіогліколеве середовище і транспортували в лабораторію для подальших досліджень. З тіогліколевого середовища прово-

дили пересів на щільні середовища MRS ("Біокомпас", Росія) та Сабуро. При видовій ідентифікації лактобактерій враховували морфологічні та культуральні властивості, аеротолерантність, здатність лактобактерій ферментувати деякі вуглеводи (мальтозу), рости при температурі 30°C та 44°C, відсутність каталазної активності та бути резистентними до жовчі.

Для виділення грибів роду *Candida* матеріал засівали на тверде середовище Сабуро і інкубували в термостаті 48 год при t 37°C. Колонії, що виростили, ідентифікували за допомогою мікоморфологічних особливостей росту грибів роду *Candida* на різних поживних середовищах та здатністю утилізувати і ферментувати цукри.

В якості індикаторних культур бактерій використовували *S. aureus* ATCC 25923 (F-49), *S. epidermidis* 191, *P. aeruginosa* ATCC 27853 (F-51), *E. coli* ATCC 25922, *B. licheniformis* C, *K. pneumoniae* 43 та гриби роду *Candida*. Для дослідження відібрано 7 штамів *C. albicans*, 1 штам *C. tropicalis*, 1 штам *C. krusei*, 1 штам *C. glabrata* виділених з піхви практично-здорових жінок та 7 штамів *C. albicans*, 1 штам *C. tropicalis*, 1 штам *C. krusei*, 1 штам *C. glabrata* виділених у жінок з вульвовагінальним кандидозом.

Антагоністичні властивості вивчали за допомогою класичного методу відтермінованого антагонізму за Фредеріком. Статистичну обробку отриманих результатів проводили з використанням програмного забезпечення Excel.

Результати. Обговорення

Аналізуючи активність пробіотичних та клінічних штамів лактобактерій відносно грибів роду *Candida* та бактерій ми брали до уваги сумарний ефект антагоністичної активності. Нами були отримані наступні результати. Пробиотичні препарати, які містять *L. plantarum* P17630 в середньому затримують ріст грибів роду *Candida*, виділених від практично-здорових жінок із зоною інгібування $37,89 \pm 2,32$ мм, *L. acidophilus* KS 400 $26,43 \pm 2,80$ мм, а від хворих з кандидозним вульвовагінозом *L. plantarum* P17630 $34,85 \pm 2,32$ мм, *L. plantarum* 8P-A3 $14,28 \pm 3,37$ мм. Препарати, що містять *L. acidophilus* KS 400 зона затримки склала $5,6 \pm 2,24$ мм та $7,28 \pm 2,29$ мм.

Клінічні ізоляти лактобактерій, які виділялись з піхви ураженої грибами роду *Candida* і були ідентифіковані, як *L. plantarum* та *L. acidophilus*, не затримували ріст клінічних ізолятів досліджуваних грибів на відміну від лактобактерій *L. plantarum* та *L. acidophilus*, які були виділені з вагін, які не уражені грибами.

Зони затримки для *C. albicans*, які виділені від практично здорових осіб, до клінічних ізолятів *L. plantarum* в середньому становив $12,35 \pm 3,02$ мм від хворих з кандидозним вульвовагінітом $6,64 \pm 2,31$ мм, до клінічних ізолятів *L. acidophilus* $5,06 \pm 2,24$ мм та $7,28 \pm 2,29$ мм. Результати представлені на рис. 1, 2.

Одержані результати свідчать про відсутню та дуже низьку антагоністичну активність клінічних ізолятів лак-

тобактерій відносно грибів роду *Candida*. Отже, досліджувані клінічні ізоляти лактобактерій не здатні пригнічувати ріст грибів роду *Candida*, тому у клінічному матеріалі з піхви можуть виділятися лактобактерії в асоціації з грибами роду *Candida*, що підтверджують наші попередні дослідження [Тимчук та ін., 2012]. За результатами досліджень мікрофлори піхви практично-здорових жінок гриби роду *Candida* виявлено у 26,7 %, із них гриби роду *Candida* у поєднанні з лактобактеріями виділялися у 29,4 % обстежених.

Є достатньо відомостей в літературі, щодо адгезії до вагінальних епітеліоцитів лактобактерій, які конкурентно пригнічують адгезію *S.albicans* [McGroarty, 1993]. Дані, щодо інших антагоністичних механізмів, є суперечливими. Встановлено, що вагітні жінки, у вагіні, яких домінують H_2O_2 -продукуючі види лактобацил, значно рідше страждають бактеріальним вагінозом, кандидозом, інфекціями, пов'язаними з колонізацією біотопів репродуктивного тракту *G. vaginalis*, *Bacteroides*, *Peptostreptococcus*, *Mycoplasma hominis*, *Ureaplasma urealyticum*, зеленячі стрептококи, *Chlamidia trachomatis* у порівнянні з тими, у яких в репродуктивних органах переважали H_2O_2 -непродукуючі види лактофлори [Hillier et al., 1993]. Хоча H_2O_2 -продукуючі перешкоджали виникненню бактеріального вагінозу, вони не виявляли протективної дії проти вульвовагінального кандидозу і трихомонозу [Hawes et al., 1996].

У наших дослідках на середовищі АГВ без додавання глюкози усі досліджувані штами лактобактерій не затримували ріст грибів роду *Candida* та умовно-патогенних бактерій у той час, як на середовищі АГВ з глюкозою зона затримки росту умовно-патогенних мікроорганізмів збільшувалась.

Найвищу антагоністичну активність виявляють штами пробіотичних лактобактерій *L. plantarum* P17630 щодо музейних *E.coli* ($36,75 \pm 0,9$ мм) і *P.aeruginosa* ($22,25 \pm 1,1$ мм), аналогічно *L. acidophilus* KS 400 - ($34,25 \pm 2,2$ мм) і ($20,5 \pm 0,6$ мм), *L. plantarum* 8P-A3 - ($34,75 \pm 1,0$ мм) і ($40,25 \pm 1,7$ мм). Мінімальна активність усіх пробіотичних штамів виявилась до *K.pneumoniae* і склала відповідно - ($7,5 \pm 0,6$ мм), ($8,25 \pm 1,7$ мм), ($11,25 \pm 0,8$ мм). Результати представлені на рис. 3, 4.

Зони затримки росту клінічних ізолятів умовно-патогенних бактерій були дещо нижчі у порівнянні з музейними: *L. plantarum* P17630 затримував ріст *E.coli* на $25,25 \pm 0,9$ мм, *P.aeruginosa* на $17,25 \pm 0,5$ мм, *L. acidophilus* KS 400 - $22,5 \pm 1,0$ мм, $13,75 \pm 1,1$ мм, *L. plantarum* 8P-A3 - $22,5 \pm 1,0$ мм, $13,75 \pm 1,1$ мм. Клінічні ізоляти *S. epidermidis* ($1,8 \pm 0,7$ мм) та *K.pneumoniae* ($3,08 \pm 1,2$ мм) виявили найменшу чутливість до дії пробіотичних штамів.

Одержані результати показують і підтверджу-

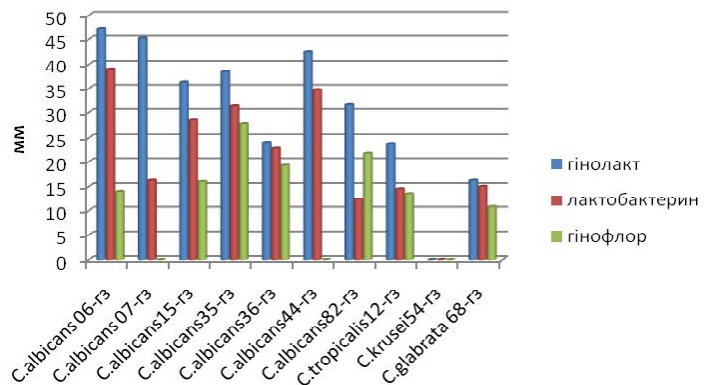

Рис. 1. Зона затримки росту грибів роду *Candida*, виділених з піхви практично здорових жінок.

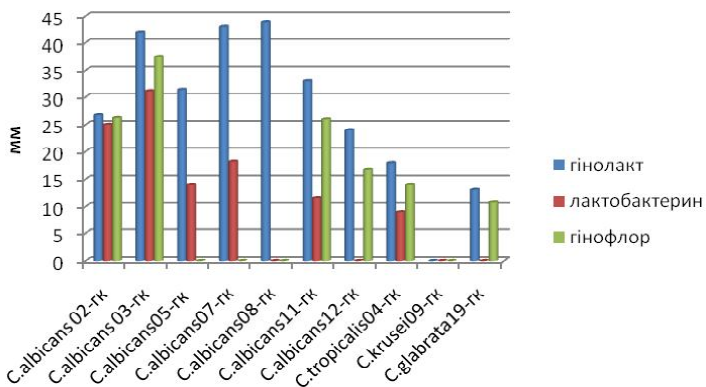

Рис. 2. Зони затримки росту грибів роду *Candida* виділених від жінок з вульвовагінальним кандидозом.

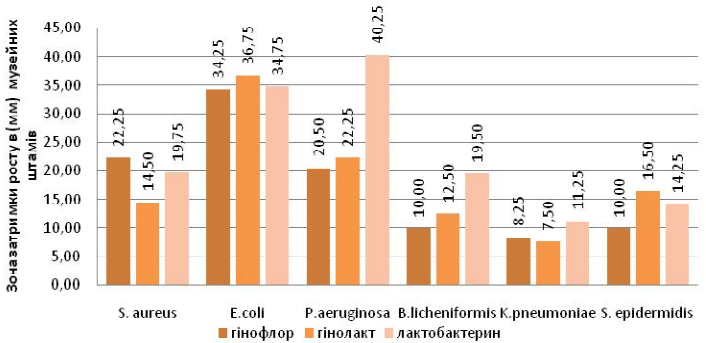

Рис. 3. Активність пробіотичних штамів лактобактерій відносно умовнопатогенної мікрофлори (музейні штами).

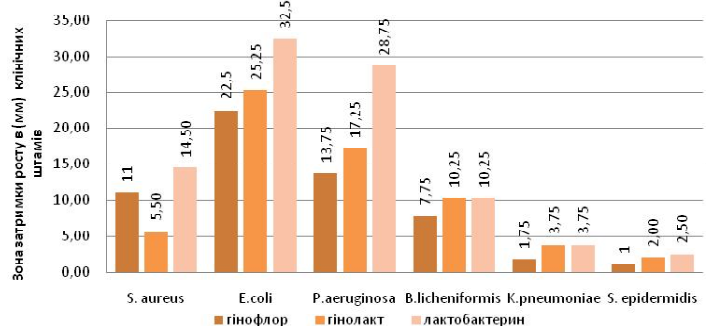

Рис. 4. Активність пробіотичних штамів лактобактерій відносно умовнопатогенної мікрофлори (клінічні штами).

ють, що саме лактофлора в значній мірі визначає стійкість слизових травного та генітального тракту до колонізації сторонніми мікроорганізмами (ентеробактеріями, псевдомонадами та іншими) [Шендеров, 2001].

Висновки та перспективи подальших розробок

1. Клінічні ізоляти лактобактерій практично не проявляють антагоністичної активності відносно грибів роду *Candida* (виділених з вагіни від практично здорових жінок та з проявами вульвовагінального кандидозу) на відміну від пробіотичних штамів, які володіють вираженою антагоністичною активністю. Усі досліджувані

пробіотичні штами лактобактерій спричиняють виражене пригнічення проліферації умовно-патогенних бактерій.

2. Відтак, рекомендуємо для відновлення мікрофлори піхви та попередження виникнення вульвовагінального кандидозу після вживання антибіотиків застосовувати вагінальні пробіотичні препарати, що містять лактобактерії.

В перспективі планується вивчення механізмів антагоністичної активності лактобактерій, яка зумовлена як лактоцинами, так і метаболітами; розробка нових методів біокорегуючого лікування з метою корекції існуючих схем.

Список літератури

- Видовий спектр і антибіотикочувливість лактобактерій та грибів роду *Candida*, виділених з вагіни практично здорових жінок / І.В. Тимчук, Г.С. Лаврик, О.П. Корнійчук та ін. // *Biomedical and Biosocial Anthropology*. - 2012. - № 18. - С. 91-95.
- Геник Н.І. Стан мікробіоценозу статевих шляхів при високому ризику інтраамніального інфікування й можливості корекції на сучасному етапі / Н.І. Геник // *Педіатрія, акушерство та гінекологія*. - 2004. - № 3. - С. 104-106.
- Изучение вагинальной и кишечной микрофлоры женщин в предродовом периоде и ее коррекция при дисбиотических нарушениях / В.С. Подгорский, Т.М. Лясковский, Н.К. Коваленко и др. // *Мікробіологічний журнал*. - 2006. - № 2. - С. 92-104.
- Микроэкология влагалища. Коррекция микрофлоры при вагинальных дисбактериозах: учеб. пособ. / [В.М. Коршунов, Н.Н. Володин, Б.А. Ефимов и др.]. - М., 1999. - 79 с.
- Черкасов С.В. Бактериальные механизмы колонизационной резистентности репродуктивного тракта женщин / С.В. Черкасов // *Журн. микробиол., эпидем. и иммуноб.* - 2006. - № 4. - С. 100-105.
- Шендеров Б.А. Медицинская микробная экология и функциональное питание. Пробиотики и функциональное питание / Б.А. Шендеров. - М.: Грантъ, 2001. - Т. 3. - 287 с.
- Широбоков В.П. Микробна екологія людини з кольоровим атласом / В.П. Широбоков, Д.С. Янковський, Г.С. Демент - Київ, 2009. - 206 с.
- Янковский Д.С. Микробная экология человека: современные возможности ее поддержания и восстановления / Д.С. Янковский. - К.: Эксперт ЛТД, 2005. - 362 с.
- Fowler R.S. Expansion of altered vaginal flora states in vaginitis to include a spectrum of microflora / R.S. Fowler // *J. Reprod. Med.* - 2007. - Vol. 52, № 2. - P. 93-99.
- Hydrogen peroxide-producing lactobacilli and acquisition of vaginal infections / S.E. Hawes, S.L. Hillier, J. Benedetti et al. // *J. Infect. Dis.* - 1996, 174 (5). - P. 1058-1063/
- McGroarty J.A. Probiotic use of lactobacilli in the human female urogenital tract / J. A. McGroarty // *FEMS Immunol Med Microbiol.* - 1993. - Vol. 6, № 4. - P. 251-264.
- The normal vaginal flora, H₂O₂-producing lactobacilli, and bacterial vaginosis in pregnant women / S.L. Hillier, M.A. Krohn, L.K. Rabe et al. // *Clin. Infect. Dis.* - 1993, 16 (Suppl. 4). - P. 273-281.

Лаврык Г.С., Тымчук И.В., Корнійчук О.П., Костюк Л.П. АНТАГОНІСТИЧЕСКИЕ СВОЙСТВА ЛАКТОБАКТЕРИЙ, ВИДЕЛЕННЫХ ИЗ ВАГИНЫ, ОТНОСИТЕЛЬНО УСЛОВНО-ПАТОГЕННОЙ МИКРОФЛОРЫ

Резюме. Установлено, что пробиотические препараты, которые содержат *L.plantarum* P17630, имеют выраженную антагонистическую активность относительно грибов рода *Candida*, выделенных от практически-здоровых женщин, а от больных с кандидозным вульвовагинозом - более чем вдвое сниженную антагонистическую активность. Для препаратов, содержащих *L.acidophilus* KS 400 абсолютные величины зон задержки роста значительно ниже показателей установленных для грибов. Антагонистическая активность клинических изолятов лактобактерий относительно грибов рода *Candida* практически отсутствует. Наибольшую антагонистическую активность проявляют штаммы пробиотических лактобактерий *L.plantarum* P17630, *L.acidophilus* KS 400 и *L.plantarum* 8P-A3 относительно музейных *E.coli* ATCC 25922 и *P.aeruginosa* ATCC 27853 (F-51). Зоны задержки роста клинических изолятов условно-патогенной микрофлоры *E.coli* и *P.aeruginosa* исследуемыми лактобациллами были меньше в сравнении с музейными.

Ключевые слова: лактобактерии, грибы рода *Candida*, условно-патогенные микроорганизмы, антагонизм.

Lavryk G., Tymchuk I., Kornijchuk O., Kostyuk L. ANTAGONISTIC PROPERTIES OF LACTOBACILLI ISOLATED FROM THE VAGINALE RELATIVE TO OPPORTUNISTIC MICROFLORA

Summary. It is established that probiotic preparations containing *L.plantarum* P17630 have expressed antagonistic activity against fungi of the genus *Candida* isolated from almost-healthy women and from patients with candidiasis vulvovaginitis is more than twice reduced antagonist activity. For products containing *L.acidophilus* KS 400 absolute value areas of stunted growth is significantly lower than the values set for the fungus. Antagonistic activity of *Lactobacillus* clinical isolates of *Candida* relative is virtually absent. The highest antagonistic activity of probiotic *Lactobacillus* strains is showing *L.plantarum* P17630, *L.acidophilus* KS 400 i *L.plantarum* 8P-A3 on the museum *E.coli* ATCC 25922 та *P.aeruginosa* ATCC 27853 (F-51). Areas of growth retardation of the clinical isolates of the opportunistic microorganisms *E.coli*, *P.aeruginosa* were a little bit lower when compared to the museum.

Key words: *Lactobacillus*, *Candida* species fungi, opportunistic microorganisms, antagonism.

Стаття надійшла до редакції 3.12.2013р.

Корнійчук Олена Петрівна - д.м.н., професор, завідувач кафедри мікробіології, Львівський національний медичний університет імені Данила Галицького; +38 097 225-87-2

Лаврик Галина Стефанівна - здобувач, асистент кафедри мікробіології, Львівський національний медичний університет імені Данила Галицького; +38 097 906-25-23

Тимчук Ірина Василівна - аспірант кафедри мікробіології, Львівський національний медичний університет імені Данила Галицького; +38 067 910-11-7

Костюк Людмила Павлівна - лікар-лаборант, медична лабораторія "Сінево".

© Кордон Ю.В., Палій І.Г.

УДК: 615.28:616-002.7

Кордон Ю.В., Палій І.Г.

Вінницький національний медичний університет імені М.І. Пирогова, кафедра мікробіології, вірусології та імунології (вул. Пирогова 5б, м. Вінниця, Україна, 21018)

ДО ЗАСТОСУВАННЯ ПРОТИМІКРОБНИХ АНТИСЕПТИЧНИХ ПРЕПАРАТІВ

Резюме. В роботі наведені результати дослідження протимікробних властивостей антисептичних лікарських препаратів, що містять чотирьохвалентний азот. Узагальнено дані щодо причин виникнення і принципів боротьби з госпітальними інфекціями.

Ключові слова: антисептики, декасан, горостен®, мірамистин, хлоргексидин.

Вступ

Внутрішньолікарняні інфекції (ВЛІ) - проблема охорони здоров'я усіх країн світу. Тенденція до зниження частоти ВЛІ з роками - відсутня. Навпаки, ситуація стає критичною. Протягом останнього десятиріччя все більш поширюються лікарняні інфекції, що викликані збудниками стійкими до біоцидів і в першу чергу до антибіотиків.

За визначенням Європейського бюро ВООЗ, госпітальна інфекція - це будь-яке клінічно виражене захворювання мікробного походження, що уражає хворого в результаті його госпіталізації чи звернення за медичною допомогою, а також інфекційне захворювання персоналу лікарні в силу здійснюваної ним діяльності в даному закладі. ВЛІ включають в себе різноманітні нозологічні форми захворювань [Бусел, Малюга, 2010].

Налічується близько 100 нозологічних форм ВЛІ, збудниками яких є понад 300 видів мікроорганізмів. Останнім часом пейзаж збудників інфекційних захворювань суттєво помінявся. Разом з давно відомими нам інфекціями з'явилися нові, а саме ВІЛ-інфекція, легіонельоз, кампілобактеріоз, мікоплазмоз, різні види парентеральних гепатитів і інші. Встановлена інфекційна природа багатьох захворювань, що раніше вважались соматичними. Всі ці інфекційні патології також можуть бути неприємним наслідком отримання пацієнтом медичної допомоги, чи професійним захворюванням. Спектр збудників у кожному стаціонарі може бути різний і залежить від його профілю. Дольова участь різних мікроорганізмів визначається низкою факторів: локалізацією патологічного процесу, профілем стаціонару, характером і рівнем лабораторного дослідження тощо. Так, патологія сечовидільних шляхів зумовлена майже виключно грамнегативними мікроорганізмами; при інфекціях нижніх дихальних шляхів домінують синьогнійна паличка і пневмококи; в акушерських стаціонарах переважає грампозитивна мікрофлора (стафілокок, стрептокок), в психіатричних - кишкові інфекції (черевний тиф, шигельози), в гастроентерологічних

відділеннях - хелікобактеріоз, в хірургічних - грамнегативна мікрофлора і стафілокок і т. д. В загальній структурі захворювань значну частку становлять гнійно-септичні інфекції (ГСІ), основними збудниками яких є умовно-патогенні мікроорганізми (УПМ). Серед них в багатьох стаціонарах превалюють грамнегативні бактерії - клебсієли (*K.pneumoniae*) і синьогнійна паличка (*P.aeruginosa*), рідше - інші ентеробактерії і неферментуючі (кишкова паличка, протей, ентеробактер, ацінетобактер). Не зменшується кількість ГСІ, що викликані грампозитивними мікроорганізмами. Значуща роль в цьому процесі належить золотистому стафілококу (*S.aureus*) і особливо - метицилінрезистентному штаму (MRSA), захворюваність, викликана MRSA стафілококом з точки зору сучасності розглядається як соціальна, державна і транснаціональна проблема. Летальність від інфекцій, викликаних MRSA стафілококом у 1,5 - 3 (в залежності від території виникнення) рази вища від схожих патологій іншої етіології [Широбоков, 2011].

В 2009 р. експерти визнали антибіотикорезистентність мікроорганізмів, як одну із головних загроз здоров'ю населення всієї планети [Авдеева, 2009].

За останні десять років у світі не синтезовано жодного принципово нового антибіотика. У 2011 р. у Франції відбувся Міжнародний Форум із питань профілактики ВЛІ. Усвідомлюючи масштаби загрози, інфекціоністи, епідеміологи, мікробіологи, науковці і практики більш ніж із 70 країн всіх континентів сформулювали і підписали притяз до міжнародної спільноти, медичних працівників, ветеринарів, керівників промислових підприємств і до всього населення про недопущення санітарної катастрофи в недалекому майбутньому із-за розповсюдження бактерій стійких до антибіотиків [Римша, Трофіменко, 2012].

Профілактика внутрішньолікарняних інфекцій вимагає не лише великих матеріальних затрат, пов'язаних з будівництвом, придбанням обладнання, засобів